



دانشگاه علوم پزشکی سلامت بهشتی تهران

## آشنایی با رشته فوریت‌های پزشکی پیش بیمارستانی

عنوان رشته : فوریت‌های پزشکی پیش بیمارستانی  
Prehospital Medical Emergency  
دوره : کارشناسی پیوسته  
continual Bachelor's degree

مقدمه :

امدادرسانی به نیازمندان در شرایط بحرانی ناشی از بلایا و حوادث مختلف در فطرت و نهاد تمامی انسانها وجود دارد و و لزوم وجود موسسات امدادرسانی در چنین شرایطی از ضروریات عملکردی در هر جامعه‌ای می‌باشد. رشته فوریت‌های پزشکی به عنوان یک تخصص حرفه‌ای از دهه ۱۹۶۰ میلادی در آمریکا پایه گذاری شده و پس از نیم قرن اصلاحات پیشرفت‌های بسیارمطلوبی در زمینه‌های مختلف در این رشته صورت گرفته است.

در ایران نیز در سال ۱۳۵۲ بدنبال فروریختن سقف فرودگاه مهرآباد و برجای گذاشتن خسارات جانی و مالی، دولت وقت تصمیم به تاسیس «اورژانس پیش بیمارستانی» گرفت و در همان سال تربیت نیروهای موردنیاز تحت نظر کارشناسان خارجی طی دوره ۶ ماهه صورت گرفت در سال ۱۳۵۴ مرکز اورژانس تهران با ۷ پایگاه راه اندازی گردید و متعاقب آن مرکز اطلاعات اورژانس ۱۱۵ شهرستانها نیز تشکیل شد. مرکز اورژانس ۱۱۵ تا سال ۱۳۷۹ متاسفانه هیچ روند تکاملی نداشته و در این سال دولت طرح ساماندهی اورژانسها را از اولویت‌های برنامه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام نمود و در سال ۱۳۷۹ برنامه درسی دوره کاردانی رشته فوریت‌های پزشکی در مقطع کاردانی تصویب و پذیرش دانشجو از طریق کنکور سراسری بصورت نیمه متمرکز صورت گرفت و در همین راستا با همکاری متخصصین مختلف مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس رشته کاردانی فوریت‌های پزشکی تدوین و در هشتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۷۹/۰۴/۱۱ به تصویب رسید. از سال ۱۳۸۱ با جذب دانشجو به صورت نیمه متمرکز در تعداد محدودی از دانشگاه‌ها، تربیت نیروی متخصص در این رشته وارد مرحله جدیدی گردید.

۷ سال پس از پذیرش اولین گروه دانشجویان مقطع کاردانی، بدلیل احساس نیاز به تقویت بنیه علمی و توان عملیاتی فارغ التحصیلان، شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی، در چهل و سومین جلسه مورخ ۸۹/۰۵/۱۸ برنامه آموزشی دوره «کارشناسی ناپیوسته فوریت‌های پزشکی» را تصویب نمودند ولی کمی پس از آن یعنی در تاریخ ۱۳۹۶/۱۱/۱، در شصت و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی رشته «کارشناسی پیوسته فوریت‌های پزشکی پیش‌بیمارستانی» تصویب شد.

تعریف رشته :

رشته فوریت‌های پزشکی پیش بیمارستانی بعنوان یکی از رشته های علوم پزشکی است و محدوده وظایف فارغ التحصیلان این رشته ارائه خدمات درمانی بطور مستقل در مواجهه با بیماران اورژانسی و مصدومین ناشی از تصادفات، حوادث و بلایا پیش از رسیدن به مراکز درمانی بیمارستانی مطابق با دستورالعمل‌های مربوطه میباشد. همچنین این افراد بعنوان بازوی فعال عملیاتی در تمامی بحرانها و حوادث غیرمترقبه آمادگی و توانایی امداد و کمک رسانی به مصدومین را دارند. دانش آموختگان این رشته ضمن مدیریت صحنه حادثه و حفظ سلامت فردی خود و سایر افراد حاضر در صحنه حوادث در تمامی شهرها و جاده ها با استفاده از آمبولانس های زمینی و هوایی و دریایی و ریلی به کمک بیماران و مصدومین اورژانس شتافته و همیشه و در همه حال آماده خدمت رسانی هستند همچنین با مدیریت حوادث و بلایا و امدادرسانی در بحرانهای طبیعی و انسان ساز سطح جامعه را ارتقاء بخشند.

### شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

پذیرش دانشجو از داوطلبین بصورت نیمه متمرکز از طریق کنکور سراسری و همراه با مصاحبه و ارزیابی حضوری خواهد بود. نداشتن هرگونه نقص جسمی، شب کوری و بیماریهای مزمن جسمی یا روانی که مانع از انجام فعالیت عملیاتی در حوزه پیش بیمارستانی شود (از جمله عدم وجود کوررنگی در چشم، داشتن قد حداقل ۱۷۰ سانتی متر، شاخص توده بدنی مناسب یا کمتر از ۲۵).

### دورنما (چشم انداز):

در طی ۱۰ سال آینده برنامه آموزشی دوره کارشناسی فوریت‌های پزشکی پیش بیمارستانی همگام با نیازهای روز جامعه خواهد توانست استانداردهای جهانی آموزش فوریت‌های پزشکی را کسب نماید. این دانش آموختگان با دستیابی به دانش و مهارت مناسب نقش بسزایی در ارائه خدمات مراقبتی اورژانس در سطوح پیش بیمارستانی و بیمارستانی خواهند داشت.

### رسالت (ماموریت):

رسالت این دوره، تربیت نیروهای آگاه به مسائل علمی روز، توانمند، مسئولیت پذیر و حساس به سلامت افراد و جامعه در حیطه فوریت‌های پزشکی پیش بیمارستانی است که تخصص خود را در زمینه های مراقبتی و اقدامات اورژانسی در اختیار جامعه قرار دهند. خدمات ارائه شده توسط این دانش آموختگان از لحاظ کیفیت در رتبه نخست منطقه و قابل ارائه در سطوح بین المللی است.

### اهداف کلی:

هدف کلی آموزش مقطع کارشناسی پیوسته رشته فوریت‌های پزشکی پیش بیمارستانی، تربیت نیروی مجرب، کارآمد و متعهد است که قادر باشند به عنوان عضوی از تیم سلامت و وظیفه خطیر امدادرسانی به آحاد جامعه را در زمان نیاز (از بدو درخواست تا انتقال به مراکز درمانی) به نحو احسن به انجام برسانند.

### نقش های دانش آموختگان در جامعه:

- مراقبتی

- پیشگیری
- آموزشی
- پژوهشی
- مشاوره ای
- اجرایی

وظایف حرفه ای دانش آموختگان به ترتیب هرنقش به شرح زیر است:

### در نقش مراقبتی

- راندگی وسیله نقلیه جهت رسیدن سریع به محل ماموریت و حمل بیمار به مراکز درمانی در اسرع وقت
- ارزیابی اولیه و سریع بیماری
- ارائه کمکهای اولیه پزشکی به بیماران و مصدومان
- ارائه راهنمایی های تلفنی و دستورالعملهای قبل از رسیدن آمبولانس برای کمک به بیماران و مصدومین براساس پروتوکلهای آفلاین
- برقراری ارتباط مناسب با سیستم ارتباطی و پزشک مشاور
- انجام اقدامات پایه و پیشرفته مراقبتی درمانی طبق پروتوکلهای ابلاغی سازمان اورژانس کشور
- ارائه گزارش پزشکی مناسب و مقید به پزشک مشاور یا مرکز پیام (دیسپچ) و کسب تکلیف
- مراقبت و درمان در حوادث، بلایای متعارف و نامتعارف و کمک به تیم درمانی

### در نقش پیشگیری

- مدیریت صحنه های حوادث به منظور پیشگیری از آسیب ثانویه
- ارزیابی مخاطرات احتمالی موجود و برنامه ریزی در جهت کاهش بروز آن
- شناخت افراد آسیب پذیر در مقابل خطرات و اجرای برنامه های پیشگیرانه و آمادگی مواجهه با آنها

### در نقش آموزشی

- مشارکت در طراحی برنامه های آموزشی در زمینه فوریتهای پیش بیمارستانی و ارائه آن به آحاد مردم
- آموزش نکات بهداشتی مرتبط با فوریتهای پزشکی پیش بیمارستانی به فرد، خانواده و جامعه
- مشارکت در مراکز کلاسهای آموزشی BLS برای آحاد جامعه
- مشارکت در برگزاری کارگاهها و دوره های بازآموزی برای همکاران
- مشارکت در برگزاری همایش های علمی بمنظور به روز کردن اطلاعات

### در نقش پژوهشی

-مشارکت و همکاری با نظام سلامت در انجام پژوهش در زمینه های مرتبط با فوریت‌های پیش بیمارستانی  
-بررسی و شناخت نیازهای مراقبتی، آموزشی و مشاوره ای و بهداشتی فرد، خانواده و جامعه از طریق اقدامات پژوهشی  
-همکاری با سایر اعضای تیم سلامت در جهت انتشار و به کارگیری نتایج پژوهشها

### در نقش مشاوره ای

-مشاوره و راهنمایی و هدایت مددجویان و خانواده ها در جهت بررسی مشکلات و رفع آنها  
-برقراری ارتباط حرفه ای با مددجویان و خانواده ها به منظور کمک در رفع مشکلات بهداشتی درمانی آنان  
-ارائه گزارش پزشکی مناسب و مفید به پزشک مشاور یا مرکز پیام (دیسپچ) و کسب تکلیف

### در نقش اجرایی

-برنامه ریزی برای کارکنان سیستم فوریت‌های پیش بیمارستانی در عرصه خدمات  
-بررسی و شناسایی مشکلات مربوط به سیستم فوریت‌های پیش بیمارستانی  
-تحلیل اطلاعات حاصل از بررسی و شناخت انجام شده و تعیین نیازها  
-همکاری در اجرای برنامه تنظیمی به منظور دستیابی به اهداف تعیین شده  
-سازمان دهی در عرصه ارائه خدمات و ایجاد هماهنگی در نقش ها و فعالیت های گروههای شاغل در سیستم فوریت  
های پیش بیمارستانی با توجه به تجربیات و معلومات هر یک از اعضا  
-همکاری در زمینه برآورد هزینه در واحد مربوطه  
-تعامل مناسب با سازمانهای امدادی

### جایگاه شغلی دانش آموختگان:

دانش آموختگان این دوره میتوانند در جایگاههای زیر انجام وظیفه نمایند:

- پایگاههای اورژانس شهری و جاده ای پیش بیمارستانی
- مراکز مدیریت اورژانس پیش بیمارستانی
- کلینیک های اورژانس بیمارستانی (تیم احیاء و تریاژ)
- مراکز آمبولانس خصوصی

### مشخصات دوره:

۱. نام دوره: کارشناسی پیوسته فوریت‌های پزشکی پیش بیمارستانی Prehospital Emergency Care (B.Sc)

۲. طول دوره و ساختار آن: براساس آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته، مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد.

۳. تعداد کل واحدهای درسی: تعداد واحدهای درسی در این دوره ۱۳۰ واحد است که به شرح زیر میباشد:

۲۴ واحد

دروس عمومی

۸۷ واحد

دروس پایه، تخصصی و کارآموزی

۱۹ واحد

کارآموزی در عرصه

۱۳۰ واحد

جمع کل